„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
увијем на дан после свеца.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију
а рукописи
уредништву „БРАНИКА“
у НОВИ САД.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 28 или 35 дин.
на по године: К 14 или 17½ дин.
на четврт год.: К 7 или 8¾ дин.

Поједини бројеви стају
10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 потура од реда
ситних слова.

Уредништво и администрација
»Браника« налази се у кући
дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска ул. бр. 11.

Број 39. У Новом Саду, у четвртак 23. фебруара (8. марта) 1906. Година XXII.

Изборна реформа у Аустрији и федерација.

Дало се предвидети да ће изборна реформа што ју је барон *Гауч* поднео бечком парламенту, наићи са многе стране на незадовољство. Но и поред тога делимичнога незадовољства, све странке, сви народи у Аустрији ипак признају важност Гаучеве изборне реформе. Та изборна реформа може се назвати *великим делом*, јер скопчава право општега гласања са правом да поједини народи буду у парламенту представљени од *својих сународњака* — које се начело досад нигде није иставило. Изведење овога начела може да постане важним и за Угарску и да има последица у корист немађарских народа у Угарској, јер ако се у Угарској уведе право општега гласања, то ће се и овде морати скопчати са правом, да немађарски народи по заокруженим изборним срезовима, бирају своје сународнике у парламенат. Наравно да ће се мађарска аристократија, па мађарске шовинисте и сви они који хоће од Угарске да створе једноплемену мађарску државу — ногама и рукама бранити против сличне изборне реформе као у Аустрији, али нема сумње да ће оно што је у Аустрији, морати имати неизмерногa уплива на Угарску и поред постојећега дуализма и превласти мађарскога племена.

Изборна реформа Гаучева није наравно могла задовољити *све народе у Аустрији*. Немцима је противно што је повећан број словенских посланика за царевинско веће. Словенима пак није право што им није дат онакав број посланика, који би требали да добију према броју становништва. Немци назиру у Гаучевој изборној реформи *славизирање* Аустрије, а Словени опет држе да ће Немци и поред Гаучеве реформе имати ипак толику моћ у рукама, да и она мала већина словенска неће моћи сузбити Немце. Истина Немци кажу, да ако се од немачких клерикала само неки део придружи Словенима, па тако исто ако се неки део немачких феудалаца придружи Словенима, да ови могу имати велику већину у царевинском већу.

Највећи противници Гаучеве изборне реформе јесу *Пољаци*. Ово је појмљиво. Пољаци су научени да владају над читавом Галицијом и да *угњетавају Русине*. Источни део Галиције је готово чисто русински. Русина у Галицији и у Буковини има близу *четири* милијона. Само нешто *мало више* од четири милијона (4.259.152) има Пољака. Па Русини ма да су готово на половину са Пољацима, досад једва су имали 10 посланика у царевинскоме већу. По изборној реформи Гаучевој, Русини би имали 31 посланика, а Пољаци 64 посланика. У та 31 посланика урачунани су и они русински посланици из Буковине. Наравно да овај саразмер није праведан, и Русини не могу са тим саразмером бити задовољни, али Пољацима су и тај 31 посланик много. То чини та пољска *аристократија*, та пољска *шљахта*. То је од прилике оно, као што мађарска аристократија у Угарској неће да чује о немађарским народима.

Русини у Галицији у такој су мери угњетени, да они једва коју гимназију имају, а морају да иду на чисто *пољско свеучилиште* у Лавов. Дакле скоро *четири милиона* Русина не заслужују да имају своје свеучилиште! Према томе је-ли се чудити последњим ђачким немирима на свеучилишту у Лавову? Ректор лавовскога свеучилишта др. *Глужински* био је тако *безочан* да је ђачкој русинској депутацији која га је ословила русински, охоло одговорио, да он не разуме русински. Дакле ректор свеучилишта на коме има половина ђака Русина, он не зна русински! Ту наравно да је русинским ђацима морало прекипити!

Изборна реформа Гаучева и ако налази највећега отпора у Немаца и у Пољака, то ипак сви разборити елементи у Аустрији признају да је та реформа *велики корак у напред* и да одговара природним односајима земаља и народа у Аустрији. Наравно да ће поднесени предлог Гаучев о изборној реформи при расправи у царевинском већу моћи добити и нека преиначења. Ту ће и Немци и Словени имати разне измене. Изборна реформа биће изложена многом *решетању*. И Хрвати и Срби посланици из Далмације имаће своју да рекну о изборним срезовима. Али сви народи у Аустрији су сагласни у том да *ту реформу у главном ваља примити*.

Но има нешто што је поред Гаучеве реформе поново поникло, а то је стара идеја *федерализма* у Аустрији.

Идеја федерализма стара је, која је још пре г. 1848. поникла, па у знаменитом аустријском парламенту у Кромјерижу, где су Словени били у већини г. 1849. била расправљена. И после талијанскога рата г. 1859. пред октобарском дипломом г. 1860., у повећаном државном савету (verstärkter Reichsrath) преоблађивала је идеја федерализма са „историјско-политичним индивидуалитетима“, па је у оно доба у федерацију аустријске царевине требала да уђе и Угарска као посебни „историјско-политични индивидуалитет“. Али је после ипак г. 1867. продро дуализам. Но г. 1871. бар за Аустрију, под министарством *Хохенваршовим* дошао је опет на површину федерализам. Већ је била истављена царска диплома за Чешку као автономну краљевину, кад у последњем часу пок. гроф Андраши и мађарски државници све покварише и изазваше ужасну борбу чешкога народа против немачке централизације, која је борба напослетку ипак у толико успела, да су данас Чеси у царевинском већу у Бечу важан фактор.

Поводом Гаучеве изборне реформе поникла је у неких Чеха, па и у неких велепоседника у Чешкој мисао да се на површину изнесе *федеративно уређење* друге половине монархије, а у првом реду да краљевина Чешка добије своју *државну автономију*.

Ми држимо да овај тренутак: кад се износи изборна реформа, да *није целисходан*, да се износи на површину и федеративно уређење државе. Изношење на површину федеративног уређења само би повећало отпор Немаца, који се сматрају као носиоци јединства аустријскога. Тек кад би Словени према изборној реформи ојачали у парламенту, кад би у министарство ушао један део словенских министара, кад би у опште било приправљено земљиште за федеративан строј државе, онда би могло доћи на површину федеративно уређење државе. Засада највише што би се могло захтевати, било би то, да се неке ствари из компетенције царевинскога већа пренесу на покрајинске саборе.

Али на сваки начин, ако ће хабсбуршка монархија да има будућности, она се мора преустројити на основу федерације, на основу аутономнога *савеза* земаља и народа хабсбуршке монархије.

△

Криза у Угарској.

Барон *Банфи* је својим држањем начинио дар-мар у мађарској коалицији. Он је коалицију формално *разбио* и овој сада ништа друго не остаје, него да у својим листовима најжешће удара по тој старој ердељској лисици. Но то је срдита немоћ, која коалицијине „народне тежње“ ни за длаку неће помаћи напред.

Ономад, 5. о. м., барон *Банфи* је послао Ф. Кошуту писмо, у ком он правда свој поступак, износи, да и сам Кошут целу борбу за „народне захтеве“ a priori сматраше за безуспешну, а државноправну борбу Банфи назива *јаловом*. Напослетку довикује Банфи коалицији: *„Ви идите својим, а ја ћу својим путем!“*

Кад нема сабора, вође коалиције воде и по страним новинама борбу против владе. Гроф *Апоњи* је у бечком „Цајту“ написао чланак, у ком разлаже, како га је распуст сабора „испунио запрепашћењем“ и како је то највећа незаконитост. Мин.-преде. барон *Фејервари* је на тај Апоњијев чланак одговорио у једном разговору с уредником „Кор. Биро“-а, те је политику коалицијину означио као такову, која упропашћује народ и разорава државу. Док се коалиција заноси магловитим идејама, дотле се милијони народа исељавају.

Речки резолуционаши и мађарска коалиција.

Мађарски лист *„Пешти Хирлап“*, орган барона *Банфија*, познатог политичког смутљивца, а једног од бив. вођа мађарске коалиције, гадно је напао хрватски народ у исти мах, кад хрватски опозициони политичари хоће да склопе политички споразум с коалицијом. Услед тога су г.г. др. Август *Харамбашић*, др. Богдан *Медаковић* и Стјепан *Загорац* као чланови хрватско-славонско-далматинске делегације за преговоре с мађарском коалицијом послали Фрањи *Кошуту*, председнику коалиционашког извршног одбора ово писмо:

Пресвијетли господине!

У бр. од 23. ов. м. листа „Пешти Хирлап» органа г. баруна Банфија изашао је чланак, у којему се поводом вијести, да ће се хрватски језик увести на државним жељезницама међу осталим вели: «да је скрајње вријеме, да се већ једаред сврши та *чудна комедија* братимљења између Мађара и Хрвата, јер се тиме само даје Хрватима излика, да поткапајући мађарску државну идеју износе на површину своје аспирације.»

Није нам познато, да би г. барун Банфи овај чланак свога органа опровргао, али ми потписани морамо искрено изјавити, *да нам не би било могуће остати у дописају с мађарским политичаром, који би имао овакво схваћање о узајамном односају нас и Мађара*, и о настојању, да се уклоне све несугласице, а створи трајан споразум на корист Вашег и нашег народа.

Пресвијетли господине! Увјерени смо, да и Вама мора до тога бити, да се ова ствар разбистри, а да на Вашој страни не остане ни сјенка сумње, да је акција за споразум »чудна комедија«. Молимо Вас с тога најуљудније, да нам изволите саопћити, што о тој ствари мислите, те што за њезино разбистрење капите учинити, *јер је то за умирење нашега јавнога мнијења безувјетно нужно.*

Ради прешности ствари слободни смо на Вас овај упит ставити само ми потписани делегати ријечке конференције из Загреба, и без осталих наших другова, нарочито из Далмације а увјерени смо, да су и они истога мнијења.

У *Загребу* дне 26. вељаче 1906.

С одличним поштовањем

Др. Аугуст Харамбашић
Др. Богдан Медаковић
Стјепан Загорац.

*

Од Фрање Кошута стигао је сад у петак овај одговор:

Многоцијењена господо!

Поводом Вашега многоцијењенога листа упитао сам његову преузишеност господина баруна Дезидерија Банфија гледом на приопћење, *по Вама с правом осуђено*, које је изишло у »Пешти Хирлап«-у односно на братско зближење мађарско, хрватско-далматинско и српско.

На питање моје изјавио је барун Банфи: да он за приопћења излазећа у »Пешти Хирлап«-у одговорност не преузимље; да је криво узимати исти лист његовим органом, јер он не утиче ни та на његово уређивање ни на правац му. Истина је да лист тај, много пута његову политику, proprio motu, подупире и отвара ступце своје његовим приопћењима; ну он само приопћења и мишљења изишавша са потписом његова имена признаје за своја и преузима за њих одговорност.

Односно „Пешти Хирлапа“ опазити је: да он и мене, који сам председник руководнога одбора коалиционих странака, много пута и оштро напада. Не може се дакле лист овај сматрати за израз схватања коалиционих странака, него се има сматрати као потпуно самосталан пресни орган, који самостално иде својим путем.

Пошто сам мађарско, хрватско-далматинско и српско зближење братско ја зачео, јер у томе видим унапређење и обезбеђење слободе, уставности, права и добростања како Вашега тако и мађарскога народа, када би ово зближење била »комедија« — то би ова претпоставка жигосала прије свега озбиљни и

домољубни рад и мој и највеће мађарске странке, која осјећа са мном заједно.

Настали догађаји *спријечили* су наша расправљања, дакле би сада јоште рано било говорити о појединостима, тим прије што би ове појединости биле излив спријечених расправљања, — *ну да у грудима већине мађарскога сабора, која воли слободу, право, закон, и брани устав, има напрама Вама најбратскијега осјећаја, о томе Вас могу увјерити.*

Далеко су већ она времена, када су супрот Мађарима могли упорабити друге народе и народности круне Светога Стјепана, јер у двадесетом вијеку може свако да разумије, *да деспотија дијели, а слобода тек да у братском споразуму зближује нас.*

Дао нам Бог свијем бољу будућност!

У *Будимпешти*, 28. фебр. 1906.

Пуним штовањем

Kossuth Ferencz.

Ми ово писмо сматрамо само као израз *личнога* мишљења Фрање Кошута. Сумњамо, јако сумњамо, да ће мађарска коалиција тако олако хтети пристати на потпуно слободну Хрватску-Славонију. Нека се речки резолуционаши не варају: Не мисли само Банфи о Хрватима опако, као што се је то његов рог, „Пешти Хирлап“, изланув. Има у коалицији мађарској пуно Банфијâ.

„Франкфуртске Новине“ о кризи.

У једном од прошлих бројева „Браника“ напоменули смо, шта немачки лист „Köln. Zeitung“ јавља о угарској кризи, а сад ћемо опет изнети, шта један други велики немачки лист, „Frankfurter Zeitung“ доноси о истом питању.

Будимпештански дописник истога листа доноси под насловом „*Угарски судбоносни дани*“ извештај о положају, у ком, између осталога, вели, како се разговарао са *Тисом* и бившим министром *Хијеронимијем* о изгледима на *успех општег изборног права.* Обојица рекоше, да је то *немогуће.* Тиса у опште *неће да зна за демократске реформе,* јер је опште изборно право, вели, свугде нанело несрећу, а интелигенцију довело у неизбежну мањину између социјалиста и клерикалаца. Када му је дописник напоменуо, да се и слојевима без имања не сме одузети заступство, особито у земљи, где добра појединих магната износе половину провинција, и да сваке године стотинама хиљада морају да се исељавају, јер се социјално законодавство за њих не заузима, одговорио је *Тиса*, да ни у Енглеској ни у Француској није боље; он држи, да је садашња радикална политика скроз штетна, јер ће изазвати само фанатичну клерикалну реакцију.

Хијероними опет био би за проширење изборног права, али, сасвим као Тиса, само тако, да се не ограничава *народна превласт Мађара*; њему ништа не смета исељавање аграрног пролетаријата, јер се, вели, на тај начин куртализавамо опасних елемената, за које се не можемо постарати; по из националних и културних разлога обојица пису никако за то, да се индустријалном и аграрном пролетаријату даде *јако* заступство у парламенту. Парламент неће никад усвојити увођење општег изборног права. А када дописник запита: „Али ако влада буде приморана, да изборно право *октројира*!“, скочи *Хијероними* са столице рекав:

— *Тада ћемо сви бити* бунтовници! Октројке у Угарској нема! То можете рећи иноземству!

Пре свега је карактеристично, како се ова два тако искусна политичара варају због положаја, они се осећају заштићени иза своје парламентарне моћи, која њиховом сталежу и њиховом племену осигурава монопол превласти, па и не слуте, да су у тој борби већ давно порушене границе законитости. Ексцеленције као бунтовници! Шта ће им помоћи њихови протести, њихове ограде, ако највиша власт, у намери, да се куртализше непослушне парламентске олигархије, покрене широке масе против привилегијâ? А неће нико ни слушати правне ограде од људи, који налазе, е је то сасвим право, да половина становништва једва *једног*, а читав раденички сталеж уопште ни једног заступника у законодавству не треба да има. А бунтовници, са којима нико справедљив не симпатише, то су жалосне појаве.

Пошто је дописник немејао „детињасто“ понашање неких посланика при читању рескрипта о распусту сабора, и када је иронички описао једнога јуначког патриотског дрекавца, који се тако разметао, е би човек мислио, да ће сад јурнути на војничке бајонете, али када лагано уђоше у дворану констаблери са својим официрима, прође га воља на вику и дреку, сав се јунак промену, пак ће рећи својима око њега: „Сад богме нема шале, сад више не помаже оклевање“, те се са осталом масом даде изгурати из дворане. Нико од становништва није готов на побуну за мађарску команду и за „угрожен“ устав. Данас је половина хусара, пешака и констаблера, што је стајала око парламента довољна, да у целој земљи одржи мир и ред.

Тај свој извештај завршује дописник овим речима:

„Једно је сигурно: *Прошла су времена превласти искључиво мађарске центрије, адвоката и професора.* Мађарско племе моће се на викнути, да буде једно међу многим племенима ове монархије, те ће морати и другима дозволити, да своју снагу заложе у културу свога племена. Но пошто је Мађар научио, да само он буде господар, и пошто он никако не подноси, да буде равноправан са осталима поред себе, то ће он још много морати претрпети, док се не буде прилагодио новим приликама“.

Значајно је уопште, да у целој великој немачкој штампи, која је до сада симпатисала Мађарима, нема ниједног листа, који би био уз мађарску коалицију.

Епархијска скупштина бачка.

(Наставак.)

Поп-Душан *Јаблановић* изјављује, да је био знао, е ће др. Манојловић поднети такав предлог, он би покупио све бројеве „Заставе“, у којима су препоручивани само „опробани“ радикали, па би и сам поднео један предлог. Је-ли то против закона, кад желимо, да нама свештеницима суде они, које ми бирамо? (Др. *Лудајић*: То је против закона! — Порицање).

Поп-Емил *Стефанов*, који је сео међу радикале, устаје да држи један говор, из ког јасно провирује умиљавање радикалима. Поп-Емил пребацује поп-Пашти, што је жесток. Мисли, да је могло доћи до слоге; када би већина видела границу мира у руци свештенства, уважила би бар донекле захтеве свештенства. Ја сам — вели поп-Емил — казао на свештеничкој конференцији, да иштемо бар половину свештеничких чланова у конзисторији. (Бурни узвици из мањине: Не, то *нисте* казали!). Говорник држи, да и сад у последњем часу може доћи до споразума. (Др. Милоје *Милојевић*: Та ман'те! Залудан посао!) Предлаже, да се у кандидациони одбор изабере довољан број свештеника, па да се ови споразумеју с већином.

Поп-Јован *Вучерић* напомиње, како је др. Манојловић рекао, да су и многи свештеници против свештенства ст.-бечејског протопрезвитерата. Нека именује те свештенике. (Дрека међу радикалима: То је пресија!) Није то пресија, хоћемо само да видимо, који су то свештеници. (Устаје само свачки с. пар. пом. др. Стеван *Момировић*, те вели: *Ја* сам против решења тог свештенства. — *Ниједан други свештеник није устао.*) То сам — вели поп-Јован *Вучерић* — хтео да видим!

Др. Милоје *Милојевић* слушао је целу дебату и стекао је из ње уверење, да читава ова ствар није спадала овамо (Радикали вичу: Решено је, да спада!) Ово, о чему се овде дебатује, донесено је *са сокака.* О том нема пред скупштином никаква предлога од стране свештенства, нити је свештенство поднело у том погледу какву петицију скупштини. (Перовођа Кузман *Миловановић* сваки час прекида говорника. Мањина довикује епископу-председнику: *Је-ли г. Миловановић овде председник или г. епископ?* — Кузман *Миловановић*: *Нијамдужан да слушам!* -- Вика. Протестовање код мањине.) У предлогу дра Манојловића говорник види *шамар свештенству.* Ми, вели, овде нисмо претпостављена власт свештенству, а ако хоће ова скупштина да им „суди“, то она може чинити само путем избора т. ј., што дотичне свештенике неће изабрати у одеске.

Поп-др. Стева *Момировић* осуђује свештенство, које је потписало ст.-бечејску резолуцију, трабуња о „цепању од народа“. Овом радикалском попу „народ“ беше свака друга реч, тако да му је радикалија у „восторгу“ све таташала. Он, свештеник, усваја Манојловићев предлог, којима се његова браћа у Христу на онако инфаман начин, без икаква разлога жигошу.

Прота Јован *Бороша* ће такође да каже своје мишљење о овом предлогу. Претресањем ове ствари наша епархијска скупштина ће се *овековечити.* Она ће се, ако усвоји предлог дра Манојловића, *изврћи подсмеху* свих мислених људи. У предлогу Манојловићеву напада се слобода мишљења, која је сваком загарантована. Овде се води *дебата без подлоге* и ова епархијска скупштина сасвим изгледа као *страначка скупштина*, која би да *смрви своје противнике.* (Радикали: Није тако! — Поп-Младен *Јосић*: *Смрвили би нас, само да могу!*) Но то се неће постићи! Већина, која тако поступа према свештенству, које се никада није делило од свог народа, треба да има на уму, да: *притиснуто јаче све на горе скаче.* Привремено уређење епархија је уредба, која није потекла од васељенског сабора, па да се не еме у њу дарнути. Она се налази у фази реформе. Она ће се изменити можда према интересима радикалне странке, а можда и према жељама оних, који хоће да свештенство уђе у одеске као сталеж. Међутим, свештенство није у том погледу изашло пред епарх. скупштину ни са каквим поднеском, и *кад свештенство од вас не тражи ништа, на основу чега га нападате?*

Др. Владислав *Манојловић* (е важношћу): Да се очува чистоћа избора!

Прота Јован *Бороша*: То није чистоћа избора, кад ви *у биршији* склопите листу и изнесете је овде пред скупштину. *Сачувајмо ми скупштину од срамоте!* А сачуваћемо је, ако се оваки предлози, као овај Манојловићев, не износе пред скупштину. (Бурно одобравање и усклици: *Живео прота Бороша!*

Сима *Милинов* (радикал, у доколици ратар у Ковиљ-Сентивану, дижо своју угојену телесину из другог реда с преда): Славна скупштино! Ја мислим (Он „мисли“!), да *Његово Пречасно* (мисли епископа-председника), наш *високи и пречасни господин* . . . (пауза) . . . председник (показује претскањом на епископа) треба да прикине дебату . . . (Буран смеј у мањини. Усклици: Ала га тај високо и покњишки дивани! — Вика. Гласови: Да се гласа! — *Епископ* звони).

Др. Владислав *Манојловић* биће *врло кратак.* (Један глас: Хвала Богу!) Изјављује, да одржава предлог. Није, вели, у мом предлогу реч о вршењу дисциплинарне власти над свештенством и учитељством, — то нећемо. Али *хоћемо да сузбијемо и осудимо* **терор** *свештенства и учитељства.*

Бурно *протестовање* наступи на те речи од стране свештенства и учитељства, у ком последњем на епарх. скупштини овој, осим једног либерала, беху листом сви *радикали.* Вика: *Какав је то говор!*

ЛИСТАК.

Morbus serbicus.

Чујемо, да се један члан бачке епархијске скупштине поболео и није могао да дође на скупштину и ако је из Новог Сада и ако је цела скупштина његово име више од два сахата спомињала.

Интересовало ме је као позинарског извештача, да дознам каква је то управо болест, од које тај спомињани члан болује.

Уграбим прилику, те се састанем са доктором медицине Живком *Продановићем*, који је као лични пријатељ заједно обишао тог болесника и можда га је и прегледао. Запитам га, каква је болест и од чега је могла управо доћи? А он се осекну на ме, и ако сам и ја члан сувереног народа:

— Шта ви мене питате! Нема он никакве телесне болести, ако хоћете баш да знате! У осталом ја се овде само политиком бавим!

— Опростите, г. докторе, ја сам мислио, да је каква тешка и опасна кијавица или меланхолија!

— Кажем вам, да му ништа није! Селите!

А ја покуњен одох, али нисам мировао. Сетим се ја једног доктора, који је и досада лечио и помагао саветима радикале и њихове вође, кад у епархијским одсецима дођу, претресајући ствари својих неједномишљеника, у грозницу, те им се помути поглед. Он им је толико пута давао рецепт, којим ће се извући из незгодног положаја, као што им је и на самој епарх. скупштини дао добар рецепт, како ће се извући испод мучног верифицирања.

Елем, одем ти ја до њега. Јавим му се најучтивије, али он по обичају ни не хтеде опазити мој поздрав. Не хтеде, рекох, јер не могу ни претпоставити, да је кратковид. Оћутао сам ради оног, што сам био рад дознати од њега.

— Шта желите? — упита ме он.

Ја му укратко јавим смер свог доласка.

Он ћути, ћути неко време, па се одједном лако насмеши.

— Баш сте ради дознати моје мишљење?

— Врло би ме обвезала, — рекох ја.

— Па добро, казаћу Вам, али да сте ми пре епарх. скупштине дошли, не би ни речице дознали од мене. (Знам и зашто, помислих у себи.)

— Дакле, чујте и тубите, млади пријатељу!

Др. Продановић вас није добро информирао. Онај члан је доиста болестан и то поодавно! Ја му познајем болест, јер је долазио и код мене на конзултацију. Ја сам му онда и препоручио врло неку тешку и мучну процедуру лечења. И он је био и почео лечење и лепо се био опорављао, шта више могу рећи изврсно. Допустићете, да вам о томе доцније опширније рекнем коју. Сад да вам кажем две-три о самој болести.

То је једна врло чудна, врло интересантна болест! У страном свету је непозната, јер су тамо лекари за болести друштва проналазили серуме, којима се та болест врло лако и врло брзо смрви. У нас та болест још влада, јер ми смо Срби конзервативан свет, па тешко примамо модерне ствари (изузетак је једино учени г. Бр. *Илијћ*, који се стално труди да у наше автономне уредбе унесе модерне принципе). Та би се болест могла назвати научно: morbus serbicus (кад већ имамо morbus hungaricus, m. anglicanus и т. д.) На жалост, код те болести радикалног лечења у опште нема! Мора се симптоматично лечити. Сваки симптом за себе. Кад би се сви симптоми могли сретним сутицајем прилика сузбити — болест би била савладана а болесник би оздравио.

Кад нема једног радикалног лека, онда се мора пробати са више разних лекова, шта који помогне. Један лек је на пример: *чланство варошке репрезентанције.* Ако болесник може да добави себи тај лек, онда је већ тиме знатно сузбио болест своју. То је врло важан и скупоцен лек и зато се немојте чудити, што је сиромах наш болесник по славе своје и популарности рескирао, док га није набавио.

Други један исто тако врло снажан и добар лек је: *брашнмљење и рукосанисак са каквим мађарским магнатом* и послаником земаљским. И то врло много помаже, али само је један малер код тог лека, што не вреди онда баш ништа, ако га болесник узима сам, код своје куће између четири зида, него тај лек само онда вреди, ако се узме пред великом публиком и то само српском, на пример: пред ајмашком црквеном славом!

Али је најизврснији и близу скоро радикалном леку лек, који се зове: *чланство конзисторије бачке*! Ја мислим, да би болесник сасвим оздравио, да је тај лек могао набавити. Ја сам пацијенту у своје време то и препоручио и као што сам се с радошћу уверио, он је тај лек најозбиљније и тражио. Он је замолио најучтивије и све своје пријатеље, да се заузму свима силама, да он до тога лека дође. И изгледало је већ, да је већ ухватио руком лек и принео га к устима, да га жељно прогута — али се нађе неколико немилосрдних Хришћана, који су почели све нешто закерати. Почели су да говоре, да рецепат није законито истављен, да га није потписао прави, дипломиран доктор и шта ти ја све знам. Види се, да му нису хтели никако да даду онај прави и један лек, него су му пружали све неке гадне и горке пилуле! И тако сиромах болесник није могао да оздрави!

А штета! Било би заиста интересантно посматрати, како тај лек брзо и изврсно вир-

Перовођа Кузман *Миловановић* довикује дру Манојловићу:

Ајä, господине, *шо избацише себи из главе!* Тог права немате!

Опет бука. А радикалске „вође“, кад видеше, шта је нарадио несретни предлагач, стаде вика: Гласајмо!

Учитељ Ђока *Михајловић* најсвечаније *одбија* од учитељства израз дра Манојловића, да учитељство врши „терор“. Оно, што су учитељи учинили, то није терор, али оно, што хоће предлог дра Манојловића и његових другова, то је **страначки терор**, *унесен споља*. (Дуготрајно одобравање: Тако је! — Тапшање и усклици: *Живио Михајловић!*) Ово није начелна расправа, него *борба против ветрењача* (Велико допадање.)

Епископ одређује, да се гласа о предлогу дра Манојловића и другова.

Настаје огромна препирка, како да се гласа. Радикалска већина хоће да се гласа устајањем, а мањина тражи поименично гласање. Поп-Тодор В. *Поповић*, потпомогнут друговима, тражи да се поименце гласа. Мањина тражи даље, да се предлог дра Манојловића наново прочита. (Бурно негодовање код радикала: Па прочитан је већ!)

Перовођа Кузман *Миловановић*: Сваки члан скупштине има права да тражи да буде обавештен о оном, о чему се гласа.

Бележник чита предлог дра Манојловића.

Приступа се поименичном гласању. Радикали онима, који гласају за предлог, демонстративно вичу: „Живио!“ Некоји, на пр. Кузман *Миловановић*, су *за први* део предлога у ком се осуђују свештеници, а *против* другог дела су, у ком се жигоше и учитељство. Резултат гласања: Манојловићев предлог *примљен* је са 60 гласова против 24 гласа.

Поп-Вељa *Миросављевић* (узвишеним, снажним гласом): Славна скупштино! *Против овог закључка већине, који на себи носи не само све знаке* **страначког насиља,** *него и све знаке* **бесмислености,** *у име мањине ове епархијске скупштине улажем протест на високи сабор.* (Бурно одобравање код мањине).

Радикалска већина виче:

— *А кад ће то бити?* — одјући тиме, да јој *није стало до тога, хоће-ли се наш народно-црквени сабор састати у законито време или не.* Радикалским гладницама добро је и без сабора — поред наших народних фондова.

После те дебате, која је била сасвим излишна и које не би било, да је г. епископ био *de facto* *председник*, могло се да приступи *избору чланова за епархијску управу.* (Наставиће се.)

НОВИ САД, 22. фебруара 1906.

— **Народ и олош.** Никад ваљда није толико злоупотребе чињено са изразом: *народ*, као што га чине радикали и њихов овдашњи лист. Нема броја, где се по двадесет, па и стотину пута не спомиње, управо где се *не парадира* са изразом „народ“. Ту хоће да се каже, да *нема* другога народа до онога, који спада у радикалну странку. Али та радикална странка која сваки час има у устима „народ“, па са тим изразом хоће да *парадира*, та иста странка у свом органу, назвала је г. 1902. тај народ, кад у румском котару није хтео ићи за радикалима — **марвом.** Тако радикали по потреби парадирају са народом, а кад тај народ *неће да парадира*, зову га радикали *марвом.*

Ми пак кажемо, да се треба поклонити народу, па нисмо народ никад назвали *„марвом“*, као што га радикали окрстише. Још су стари Римљани имали израз: majestas populi romani. Ваља се поклонити народу, али *правом* народу. *Но не ваља истовештовати народ са олошем.* Радикална странка примила је у себе много олоша и то олоша у гуњцу и у капуту. Што пак није олош у радикалној странци, то је онај простодушни народ, који је *заведен* од радикала и који, као што је то свагда у повесници било, верује и лажним апостолима, верује у речи *демагога.* Том простодушном народу допадају се приче: о зимском капуту, о путуџији и магарцу, о „оном“, што је у фуруни, па она лепа прича: о буби и тици — све се то допада безазленом свету, а радикали тим причама терају политику. Не каже се народу, али се престављају они, који *нису* радикали, да су то „бубе“, да су „бубе“, који неће да се братиме са Кошутовцима, а „тице“ они, који лепо певају Кошутову песму!

Да! Ми се клањамо народу, али *правом* народу, у који не спада *само* опанак, него и интелигенција, трговци, занатлије, честити наши ратари, па честити наши радници. Не треба презирати ниједнога, ма како он био мали, али се ваља оградити против тога, да *олош и у гуњцу и у капушу води велику реч.* Мангупи, било овде, било у Србији, не треба да воде политику.

Али овдашњи радикалски лист пронашао је, да осим онога, што ми зовемо *олош*, и *нема другога народа.* Он се нама подсмева, да је тај наш *прави народ* у месецу. Хе! почекајте мало! Наш безазлени народ, који *није* олош, зна за Милетићеву „Заставу“, па вас радикале држи да сте стари *народњаци*, али он мало по мало долази себи, па ће вас скорим сасвим упознати као *оисенаре* и онда сте обрали бостан!

Догађаји у Русији.

Указом цара *Николе II.* одређени су *избори за Државну Думу* у 28 губернија унутрашње Русије за 15. (28.) април, у 17 губернија унутрашње Русије и онда у Донском крају за 14. (27.) април, а у две губерније за 19. април (2. мај.) о. г.

Социјалисте намеравају да бојкотују Државну Думу, и да ничине нове немире. Како наиме лист „Народнаја Газета“ мисли, судећи по говорима неких заступника екстремних странака и по тајанственим догађајима у предграђима, у марту предстоји *у Москви нов оружан устанак.*

Пресуда над Шмитом.

Пресуда, којом је коловођа севастопољске побуне, бивши лајтнант *Шмит*, осуђен на вешала, начинила је у Очакову страшан утисак на оне, који још имају воље да дижу буну. Ти хоће да моле милост за Шмита. *Пресуда ће се извршити у тврђави Очакову*, где ће појачати посаду. Шмит ће бити по свој прилици стрељан, јер у близини нема вештог џелата.

Због распопа Гапона.

Како „Слово“ јавља, афера Гапон-Вите имала је жалостан епилог. Радник *Черемухин*, који је тражио побеглог матроза *Мађушенка*, нашао се увређен у својој части тврдњом *Петрова*, е је *Гапон* понудио 5000 рубаља за успешно гоњење Мађушенка. На једном збору, где беше и Гапон, Черемухин запита Гапона, да ли је он (Черемухин) и једну копјеку добио од њега. Гапон рече, да није. Онда Черемухин још одржи друговима кратак говор који заврши речима:

— Нема истине на свету!

Затим извади из џепа *револвер* и викне:

— Овим доказујем своје поштење — и *убије се.*

Све ово описао је сам средишњи одбор Гапонова радничког удружења. Дакле, још једна невина жртва на грешној души распопа Гапона!

Политички преглед.

— **Стара Србија и Македонија.** Усред *Скопља* десио се у прошли четвртак сукоб између једне бугарске комитске чете и турских војника. О том сукобу јавља београдској „Политици“ њен скопљански дописник ове појединости:

»Бугарска чета од осам људи ушла је била у варош и хтела кроз њу да прође. Али је при томе опазише турски војници и пођоше одмах у потеру за њима. Комите се тада склонише у једну бугарашку кућу, затворише се у подрум и отпочеше паљбу на аскере. Битка је подуже трајала и Бугари морадоше најпосле да беже: прођоше у једну оближњу кућу и одатле се изгубише.

Они су оставили два мртва друга, а тројица су од њих живи ухваћени. Сем тога, турски војници упленили су том приликом две пушке манлихерке, једну мартинку и две бомбе. Од Турака је рањен само један војник.

У тој комитској чети налазе се и неки *Даме.* У први мах се било чуло, да је то чувени Дамњан Грујев, који одиста има обичај да почешће долази прерушен у Скопље. Изгледа, међутим, да то није Грујев, него неки други Дамњан.

У Старој Србији Арнаути и даље убијају Србе. Нема дана а да тамо не погине по неки Србин. Тако су Арнаути из потаје смртно ранили Ратка *Јоцића* из села Лукавца. *Рецеи Али Делић* из Крњина убио је Живка *Зувића* из Синаја. Усред бела дана рањен је у селу Дреновчићу Иван *Томић.* Интересантно је да су Ивана ранила два *католичка* Арнаутина.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 22. фебруара 1906

— **Концерат оперске певачице Ивон де Тревиљ и гђе Максимовићке у Н. Саду.** Јавили смо, да ће чувена француска оперска певачица Ивон де *Тревиљ*, чланица париске Комичне Опере, и госпођа удова Косте Максимовића, професорка земаљске музичке академије у Будимпешти, приредити овде у суботу 10. о. м. по р. концерат у позоришту Л. Дунђерског, а у корист друштва Црвеног Крста. Програм тога концерта је овакав: 1. а.) Prelude op. 28. б.) Nocturne op. 15. в.) Fantasie impromptu op. 66. г. Valse op. 46. од Шопена. Свира на гласовиру гђа *Максимовићка.* 2. Арија из *„Риголета“* од Ђузепе Вердија. 3. Арија из *„Чаробне фруле“* од Волфганга Моцарта. Пева госпођица Ивон де *Тревиљ.* 4. а.) Campanella: Concert Etude. б.) Мађарска рапсодија 14. бр. од Фрање Листа. Свира гђа К. *Максимовића.* 5. Арија из *„Хамлета“* од Амброаза Тома. Пева гђица Ивон де *Тревиљ.* Почетак у 8 сати увече. Карте се могу купити у посластичарници г. Михаила Куборција и увече на благајници.

— **Српски Учитељски Конвикт у Новом Саду** примио је у *фебруару* т. г. ове чланарине и прилоге: *Софроније Јаковић* парох у Дероњи, у име чланарине 20 К. *Жарко Алексић*, учитељ у Ст. Футогу, у име чланарине 5 К. *Михаило Марковић*, члан срп. нар. позоришне дружине, у име чланарине 10 К. *Михаило Теодоровић* из Пакраца у име чланарине 10 К. *Сима Љушшина* из Драговића у име чланарине 10 К. *Српска црквена опћина* у Дуна-Сечују од божићњег таса прилог 5 К. *Др. Иван Веселиновић*, адвокат у В. Кикинди у име чланарине 20 К. *Никола Чубрило* из Попинаца у име чланарине 20 К. *Стеван Радић*, равн. учитељ у Иригу од црквног таса о св. Сави 2 К. 10 потура. *Јелена Коњовићка*, учитељица у Сомбору, у име чланарине за свога пок. мужа Стеву 10 К. *Лаза Терзин*, учитељ у Вршцу, приложио је о крштењу сина Љубомира Велића, учитеља пардањског, као кум 5 К. *Љубомир Велић*, учитељ у Пардању, о крштењу свога сина Милоша, приложио је 5 К. *Задруга за штедњу и предујмове* у Руми у име прилога 20 К. *Румска Штедионица*

кује. Ви би видели, да би болесник *за три сахата* већ потпуно оздравио и лично дошао у седницу епарх. скупштине бачке! Ви би се, као неискусан младић, све крстили од чуда!

Штета, заиста штета, што неколико цепидлака не дадоше вашем великом болеснику и последњи лек, да оздрави.

Тиме је завршен мој интервју и ја вам га, драги читаоци, ево, саопштавам.

—бд—

ГРЕХ.

— Филибер д' Егмон. —

Сиротињски обучена, али наочита бојажљива жена, којој се види, да је некад боље живела, стоји оборених очију пред судом.

— Зовете се?

— Тереза Мион, господине председниче?

— Вас су ухапсили, јер сте украли венац на ивријском гробљу.

— Господине, будите уверени, нисам мислила да сам учинила тако тежак грех.

— Рђава извина. Та крађа граничи са светотатством.

— Господине судијо, преклињем Вас... умрећу од срамоте.

— Требали сте онда мислити на срамоту, кад сте извршили крађу. Сад је већ доцкан.

— Боже, саслушајте ме, господине судијо; нећу улепшавати ствар, признајем свој грех, али ме саслушајте, кунем вас Богом, јер не стоји грешница пред Вама, него врло несретна жена.

— Но, дед да чујемо! Али да не плачете. Испричајте, како је било.

— Све ћу казати и заклињем се, да нећу прећутати ништа, ништа. Пб године је том, како сам изгубила мужа, који беше ваљан, поштен човек, добар отац и муж. Удар би ваљда и мене однео у гроб, да ме добри Бог не обдари малом ћерчицом, коју дадосмо на негу, јер код куће не беше места за њу. С мужем сам сновала план, да узмемо себи дете, чим нам се поправе прилике. Али смртни случај, који наступи, гурне нас у највећу беду. Дадем донети кући своју ћерчицу и сама сам је неговала. Спочетка сам имала понешто посла, али једног дана и то изгубим и глад ми постаде сталан гост. Кад несрећа окупи коју породицу, тешко се ослободити од ње. За мало, па се и показаше многе муке и беде. Ћерчица ми се разболи и . . . умре. Нећу вам казивати, колико сам патила. Само материнско срце би могло разумети мој бол.

Била сам самохрана у великом свету, без сродника, без пријатеља. Једини ми брат, кога сам ја пак много пута помогла, остаде глув према мојим писмима, у којима сам молила потпоре, а његовом потпором можда сам могла спасти своје дете. Тај нови удар обори ме у кревет. Тада ме милосрдни суседи даду однети у болницу, одакле сам могла тек после месец дана да изађем.

Од тога доба сваке недеље сам посећивала на гробљу гроб своје ћерчице. Била сам тако сирота да сам могла да скупкам само цену дрвеног крста, али за натпис, за име није дотегло. Ипак сам се досетила, па кад год бих недељом отишла на гроб, увек бих понела стручак-два цвећа, и онда бих пала на гроб и горке лила сузе... Надала сам се, да ће онамо горе мој бол тронути кога и наскоро ме сјединити с мојом ћерчицом . . .

Киша горких суза заустави речи несретне жене. У судници и овде и онде заблисташе у очима сузе. И сам председник дирнут рече, као да хтеде да прекине тужну тишину:

— Дакле онда нисте имали зараде?

— Нисам, господине председниче! Шта више, кад су ме ухапсили, два дана сам дотле већ гладовала. Али ја нисам за то толико марила. Надала сам се, да ћу се тако још брже наћи са својим дететом на оном свету.

— Но дабогме, дабогме, — рече председник очигледно дирнут. — А шта је дакле било са украденим венцем?

— Кад дођох на гробље, помислим да тог дана нисам могла да купим ни један једини стручак цвећа. То ме је ужасно болело. И ту ми сýну у главу грешна мисао. Све дрхћући обазрем се на све стране и избирам један богаташки гроб. Један ми одма падне у очи, јер беше пун цвећа. Приђем му — беше то гроб једне матере. То ме донекле умири. Дигнем с бусења бео венчић, који беше већ највећма свенуо и положим га на раку своје ћерчице.

— Ето то ми је грех, господине председниче! А сада судите, је-ли заслужила казну она мати, коју поколеба слабост њена срца?

— . . . . Сирота жена умуче, а лице покри рукама. Председник после кратког саветовања нареди, да отпуштену пусте на слободу . . . . сад несретна мати може наново ићи на гроб својој ћерци.

Кад је несретна женска полазила из суднице, присутни су јој ганути отварали пута. Само јој се један човек испречио на пут. Али жена окрене очи од њега. То јој беше брат.

А што је и дошао овамо, кад онда није хтео да помогне сестри?

Превео: **J—o.**

у име прилога 50 К. *Небојша Увалић*, професор срп. вел. гимназије у Новом Саду, предао је прилог скупљен у дому г. Јоце Сремчевића Рац-Габора приликом венчања г. Слободана Увалића свршн. богослова с гђицом Маром Сремчевићевом. Приложише по 10 К. домаћин г. Јоца Сремчевић. По 5 К. г. г. кум Милан Калинић из Старе Паланке и Стеван Мирковић из Пожеге. По 4 К. девер г. др. Борислав Увалић лечник из Будимпеште. По 2 К г. г. старојко Влада Павловић апотекар из Филипова, ђувегија Слободан Увалић, Драгомир Букур пошт. чиновник из Будимпеште. Лалошевић учитељ из Ст. Паланке. Радица Сланкаменац гостионичар. Гига Увалић из Сегедина, Срдан Увалић учитељ из Лалића, Стеван Димитријевић, Лаза Максимовић, Гавра Сремчевић студ. теологије у Черновици, Небојша Увалић професор, гђице Видосава Увалић учитељица из Ст. Паланке, Катица Максимовић забавиља. По 1 К 30 г. Ђура Путник из Ђале. По 1 К. г. г: Ђука Надрљански из Санада, Никола Максимовић из Карловаца. Глиша Микић, Прекајски, Иса Јаковљевић Душан Ђурђев, богослови из Карловаца, Јован Узелац, Стеван Брзак, Јован Штрангаров, Мита Жикић, Стеван Будошан. По 0·40 г. Ђура Кеђанковић, Н. Н. 1 К 42 п. Свега 64 К 12 фил. — На свима овим прилозима захваљује Управа.

— **Друга југословенска изложба.** Српски уметници, чланови југословенског савеза „Лада“ довршују своје радове, које ће послати на другу југословенску изложбу у Софији. Та изложба биће 10. августа, када ће на свечан начин бити отворено бугарско Народно Позориште. Уметници из Србије намеравају да пре тога приреде изложбу тих својих радова у Београду.

Исправак.

Не могући се упуштати у правдање с г. др. Ј. С., писцем подлиска „Панчевачки Русо и Матица Српска“ у 29. 31. и 33. бр. „Бранника“, будући да је тај подлистак потекао из друге побуде а не из озбиљне тежње за објективним полемисањем, хоћу само да укажем на на неке крупније *погрешке у фактима*, које су се омакле г. писцу.

У чланку се истиче на неколико места, да сам 6 година „боравио“ у Бечу на великим школама. У истини ја сам месеца новембра 1899. год. отишао у Беч, а децембра 1904. промовисан доктором; одатле се, ни крај најбоље воље г. писчеве, не дају истесати 6 година. — Никад и нигде нисам рекао за своје опће образовање да је „јадно и бедно“, а то се не даје ни изводити из оног што сам писао; нити сам се уопће *тужио* на новосадску гимназију. Између ове две крупне омашке на почетку и на крају чланка крећу се све остале нетачности о оном што треба да сам ја рекао или мислио о гимназији.

Волео бих кад би г. др. Ј. С. или хтео јасније казати, уколико би га интересовало, кад бих оцртао „најближу“ своју околину, у којој сам се кретао ван гимназије, или кад би повукао, оно што је у том погледу рекао, увидевши да га ни најсветија синовља љубав није смела тако далеко завести, да ружно осумњичи друга, којега је бар с те стране добро познавао. Ако он изјави, да је с уверењем своју сумњу исказао, ја сам увек спреман, да расправим јавно ову ствар ма колико то тешко и тугаљиво било.

Још бих хтео да опазим, да би на сваки начин требало друго што свршити него право, да се пресуди, је ли моја дисертација „обичан библиографски рад“ или што боље. Да оставимо ми то стручњацима?

Са натписом подлиска учинио је г. др. Ј. С. криво и себи и Панчевцима. Себи стога, што је истичући да у мојим чланцима нема ни трунн духа, требао пазити, да му бар натпис није тако банален; а Панчевцима зато, што они заиста не могу понети одговорност за моје писање. Напротив, морам признати, да се огромна већина Панчеваца не слаже ни најмање са мном у начелима и погледима на наше прилике, и ја сам чак уверен, да ће, крај свег тог што ће сви познати да сузе г. др. Ј. С. потичу pro domo (у ширем смислу), ипак сви бити на његовој страни. Има часака кад ми је жао, што толики не деле моје мишљење, па ипак најзад увек надвлада уверење, да треба рећи оно што мислим: Пријатељство Платоново пада на жртву пријатељству истине.

Панчево, 17. фебруара 1906.

М. Ћурчин.

НОВИЈЕ.

Скопље, 21. фебруара. Прекјуче је полиција у Скопљу пронашла у једној кући и ухапсила *Дамјана Мартинова*, који стоји под француском заштитом, но за ког се вели, да је шеф бугарских чета у скопском санџаку. Он је при хапшењу изјавио, да ће се предати само аустро-угарском официру и бацио је бомбу против капетана *Турића*, но бомба је ранила Мартинова, а капетан Турић, који је ухапсио Мартинова, остао је неповређен.

Лондон, 21. фебруара. Јапански посланик је јуче саопштио британској влади текст *кинеско-јапанског савезног уговора*, који Јапану даје највећи утицај у политичком и трговинском раду у Кини. Уговор о том савезу изазива велику сензацију међу дипломатама.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Бранника“.

Положај у Угарској. — Реконструкција кабинета.

Будимпешта, 22. фебруара. Службени лист објављује милостиво смењивање барона Фејервија с привремене управе министарства финансија. Смењени су са својих места и домобрански министар генерал Бихари и министар богочасти и јавне наставе др. Ђорђе Лукач уз потпуно признање њихове ревне службе, а наменовани су: Подмаршал Пап за домобранског министра уз истодобни премештај у стање ван службе; Тост за министра богочасти и јавне наставе и др. Фрања Хегедиш за министра финансија.

Фејервари иде данас у Беч, да посредује при заклетви нових министара. —

Карло Етвеш је такођер иступио из извршног одбора коалиционог.

Будимпешта, 22. фебруара. Једна продавачица новина, која је остала без хлеба, са двоје деце, од 5 и 2 године, бацила се пред електричка кола. Жена и 2-годишње дете остадоше на месту мртви, а 5-годишње дете је рањено.

Сегедин, 22. фебруара. Многи чланови Нове Странке одобравају одлуке Банфијеве, којима је. веле, мађарском народу указао велику услугу, но већина је незадовољна. За сутра сазвани збор одгођен је, док се духови не смире.

Царински сукоб са Србијом.

Београд, 22. фебруара. Како аустро-угарска влада није примила ни последњи захтев српске владе, послат је у Беч последњи предлог у погледу извоза. Ако у Бечу ни то не приме, прекинуће се преговори.

Пад српске владе.

(По закључку листа).

Београд, 22. фебруара. Министарски кабинет је **дао оставку,** јер није могао да прими аустро-угарске предлоге за склапање трг. уговора.

Догађаји у Француској.

Париз, 22. фебруара. У Белово-у је при инвентарисању у цркви рањено 8 жандарма.

Догађаји у Русији.

Тифлис, 22. фебруара. Убица генерала Грјазнова, шефа штаба тифлиског војног округа, осуђен је на смрт на вешалима.

Страјк у Земуну.

Земун, 22. фебруара. Сви браварски и столарски радници страјкују и траже да им се повећа наплата, смањи време рада и да престане рад по погодби. Послодавци изјавише да су солидарни и да неће одобрити превелике захтеве страјкаша.

Крвав сукоб при страјку.

Мадрид, 22. фебруара. У вароши (у телеграму нечитко. — Ур. „Бр.“) **беше сукоба између страјкаша и полицаја. Убијено је 4 страјкаша, а више полицаја је озлеђено.**

ИЗЈАВА.

Ових је дана изишао у „Бранику“ допис из Брода н/С, у коме се напада на овдашњу „Срп. Кред. Банку“, односно на неке људе у њој. Како имаде чудних људи, који држе да сам *ја* писао, присиљен сам изјавити на своју поштену ријеч, *да не само да нијесам тај допис писао, него немам ни појма ко га је у опће могао писати, а то тим мање, што је све оно, што се тамо каже за госп. др. Н. Ђурђевића од првог до последњег писмена перфидна лаж.* Славном уредништву „Бранника“ препуштам, да ми ово потврди — и то тим пре, што ја у опће никада са тим листом нити сам стајао, нити сада стојим, ма и у најмањој каквој вези или односају.

Па ако још и после овога буде икога, ко може само и помислити, да сам ја то писао, онда — немам више ништа да кажем, осим да је нитков!

Брод н/С, 15./28. фебруара 1906.

Миле Ђурић.

Истини за љубав изјављујемо, да г. Миле Ђурић *није писао* споменути допис. Не знамо само, чему је г. *Ђурић* у исти мах, кад и нама, послао оваку исту изјаву и радикалском листу „Застави“? Зар њему не би била доста изјава у „Бранику“, у ком је и изишао онај допис? Уосталом, можда ћемо се, ако устреба, још вратити на онај допис. — *Ур. „Бранника“.*

Књижевне вести.

Изишао је 7. број **„Бранкова Кола“** са овим садржајем: 1. Јов. Грчић. Нови Сад: *Хајнрих Хајне* (Чланак.) — 2. Стеван Сремац, Београд: *Нацкова женидба* (Приповетка. Наставак.) — 3. В.: *Вечерња звезда* [Песма.] — 4. Душан Малушев, Будимпешта: *Из песама „Пурпурни сонети“* (две песме.) — 5. Милан М. Трифуновић, Модрича: *Кавгација* (Приповетка, крај.) — 6. Molnár Ferenez: *Чахура* (Приповетка с мађ. превео В. П.) — Евђеније Чириков: *Уоставку* (Приповетка, с руског преводи: Марко Протић). — 8. Д. С. Мерешковски. *Васкрс богова* (Леонардо да Винчи,) роман с руског преводи Ник. Николајевић. — 9. Озрен Суботић, Вуковар: *Одломци из Толстојевих приватних писама Н. В. и А. Чертковy.* (Чланак). *Ковчежић*: Књижевне оцене и прикази (*Мој одговор*, од Б. С. Николајевића). Књижевне белешке (Чахура) Поштованим претплатницима (Распис награда.)

„Бранково Коло“ излази у *Ср. Карловцима* (Slavonija), сваког четвртка. Цена је листу за *Аустро-Угарску, Босну, Херцеговину и Црну Гору* на годину 10 круна, на по године 5 круна, на четврт 2 круне 50 потура (или филира); за *Србију и све остале земље* годишње 14 д. 40 п. или франака, на по године 7·20 динара или франака, на четврт године 3·60 дин. или фран. Из *Босне и Херцеговине* прима претплату *Књижарница Пахера и Кисића у Мостару*; из *Србије* само *Књижарница Велимира Валожића у Београду*; а из осталих земаља само *Администрација „Бранкова Кола“ у Ср. Карловцима.* Претплата се прима само у новцу (нипошто у маркама итд.) —

Најтоплије препоручујемо *„Бранково Коло“*. Срби и Српкиње, претплаћујте се на овај најбољи белетристички лист наш у овим крајевима!

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

Апотекар

асистент дипломиран или недипломиран, а и практикант са одговарајућим предзнањем, вичан *српском* и *мађарском језику*, **прима се** у *варошку апотеку*, *Сомбор* (трг св. Ђурђа). 92 4-7

Част ми је поштов. грађанству Новог Сада, као и поштов. посетиоцима из околине Новог Сада до знања ставити, да сам отворио

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНУ

ТРГОВИНУ

„код Невесте“

Господска улица бр. 14. у Новом Саду

и исту снабдео **робом првог квалитета.**

У мојој радњи свака поштов. муштерија биће добром и новом робом а врло јефтином ценом послужена.

Молим за посету поштов. муштерија из места као и из околине и бележим се

118 2—15 са особитим поштовањем

ПЕТАР РАДОВАНОВИЋ.

ПОЗИВ
на
УПИС ДЕОНИЦА
„Сланог купатила деоничарског друштва“
у Ст. Сланкамену.

Овим отварамо нов упис на 1000 комада деоница горе означеног друштва у номиналној вредности од 50 круна, те се има при уписивању уплатити 20 крупа, 1. јуна о. г. 10 круна, а остатак од 20 круна 1. октобра о. г.

Уписивање и уплата деоница бива код **„Штедионице у Ст. Пазови“.**

Првенство па упис нових деоница имају стари деоничари.

Зидање купатила као и хотела већ је отпочето.

У СТ. СЛАНКАМЕНУ, 1. марта 1906.

Управа

120 2—3 „Сланог купатила деон. друштва у Ст. Сланкамену“.

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Бранник“. Штампарија деоничарског друштва „Бранника.“